

Oletko kristitty? Nuoret, kaste ja identiteetti Euroopassa

Kati Tervo-Niemelä
Käytännöllisen teologian professori
Itä-Suomen yliopisto
kati.tervo-niemela@uef.fi

Esitelmä 15.3.2019
Suomen Ekumeenisen Neuvoston
Teologisen ja opillisen keskustelun
jaosto: Kasteseminaari

Esitelmän rakenne

- Mitä on olla Nuori/nuori aikuinen Euroopassa vuonna 2019?
- Nuoret ja uskonto Euroopassa -kehityslinjoja
- Nuorten uskonnollisuus ja muutos
- Kaste ja kasteen merkitys

Aineistot

- Protestant youth and confirmation in Europe
 - Kansainvälinen protestanttisen kirkon rippikoulututkimus Euroopassa
 - Ennen ja jälkeen rippikoulun ja 2 vuotta rippikoulun jälkeen kerätyt aineistot
 - N=20.000 nuorta Euroopassa
- Youth on Religion Study 20914 UK
- ISSP 2019 / Kirkon tutkimuskeskus
- Kirkon tutkimuskeskuksen kastekysely 2019
 - Vastaajina 1029 alle kouluikäisen lapsen vanhempaa
 - 74 % kastettu luterilaiseen kirkkoon, 22 % ei kastettu

Mitä on olla nuori ja nuori aikuinen
vuonna 2019?

"Young people are angry. Told they could be anything they wanted to be, they face widespread unemployment. --- No one told them it would be this hard."

"Nuoret ovat vihaisia. Heille kerrottiin, että he voisivat olla, mitä ikinä toivovatkaan, mutta he kohtaavat laajalle levinnyttä työttämyyttä. --- Kukaan ei kertonut, että tämä olisi näin rankkaa"

Jean W. Twenge: **Generation Me - Why Today's Young Americans Are More Confident, Assertive, Entitled—and More Miserable Than Ever Before** (esipuhe uusittuun versioon)

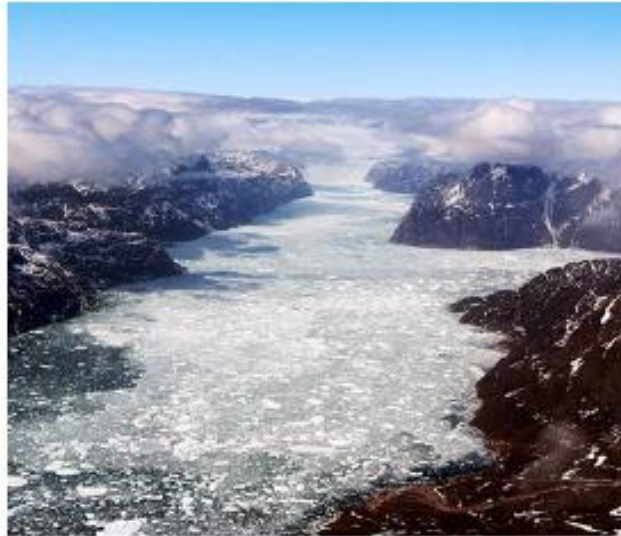
Nuorena ja nuorena aikuisena Euroopassa vuonna 2019

- Nuoret ja nuoret aikuiset: kasvatettu vahvaan optimismiin ja *“be whatever you wish to be”* kohtaavatkin paljon epävarmemman maailman kuin lapsuus antoi olettaa
- Elämän realiteetit iskevätkin rajummin kuin olettivat
- Epävarmuus, turvattomuus, terrorismi huolettaa
- Ilmastoahdistus
 - Lisääntynyt voimakkaasti Suomessa nuorten keskuudessa

Nuorisobarometri: Suomalaisten nuorten kokema epävarmuus ja turvattomuus on jyrkässä kasvussa

Etenkin ilmastonmuutos huolettaa, käy ilmi tiistaina julkaistavasta vuotuisesta haastattelututkimuksesta.

Ilmastonmuutos, kansainvälinen politiikka ja terrori-iskut huolettavat nuoria. (KUVA: JOHN SONNTAG / NASA, MIHAIL KLIMENTJEV / KREMLIN & KIRSI KANERVA / LEHTIKUVA)

Teemu Muhonen HS

Julkaistu: 12.3. 2:00 , Päivitetty: 12.3. 6:16

SUOMALAISNUORET kokevat selvästi aiempaa enemmän turvattomuutta ilmastonmuutoksen, maailmanpoliittisen tilanteen ja terrorismin vuoksi. Tämä käy ilmi tuoreesta vuoden 2018 Nuorisobarometrasta.

Eniten nuoria huolestuttaa ilmastonmuutos, jonka takia melko paljon tai erittäin paljon epävarmuutta tai turvattomuutta vastasi kokevansa yli kolme neljästä vastaajasta. Vielä kymmenen vuotta sitten vastaava osuus oli 40 prosenttia.

Luetuimmat

JUURI NYT

PÄIVÄ

1. Fyysikot kertovat kääntäneensä suunnan kvanttietokoneella
2. Amos Rexin uutta vetonaulaa torstaina katsomaan lainkaan, museojohtaja: "Jos hän on alav, hänen pitää päästä lepäämään"
3. SVT: Useat Isis-taistelijat on tu vakavista rikoksista Ruotsiin p jälkeen
4. Suora lähetys käynnissä: Britti-parlamentti äänestää nyt brex lykkäämisestä sekä uudesta El äänestyksestä
5. Kuvilleni saa nauraa, sanoo liu mutta hiljenee kun katselee luv valokuvaa itsestään
6. Paljastiko jo lokakuun tuhoisa onnettomuus Boeing-mallin vi Grafiikka näyttää turmien sam kaltaisuuden
7. Suomalainen 1990-luvulla synt miesnäyttelijä sai tuomion rais
8. Yhä useampi suomalainen vali lapsettomuuden, mutta heidä liepeillään on tutkijoita huolet joukko [Tilaa jille](#)
9. Francesco "Franky Boy" Cali ar Staten Islandilla, edellisestä m murhasta New Yorkissa 35 vuc

Nuorena vuonna 2019

Nuoret ja nuoret aikuiset tänään

- **Generation Y: syntyneet noin 1982-1995 (n. 24-36-vuotiaat) = *Generation Me***
- **Generation Z: syntyneet noin 1995-2005 (n. 14-24-vuotiaat)**
- **Internet sukupolvia**
 - Eivät muista tai tiedä aikaa ennen internettiä ja sosiaalista mediaa
- Pidetään itsevarmoina ja suvaitsevina, mutta myös itsekeskeisinä
- *More miserable*
- *You are special!*
- *You can be anything you wish!*

- Mitä on ”nuoret”?
 - *Mitä tahansa 12-25 tai 35*
 - Usein koko ikäluokka kasataan yhteen
 - On ihan eri puhua 12-13-vuotiaista nuorista kuin 25- tai 30-vuotiaista
- Varsinaiset nuoriin ja uskuntoon liittyvät tutkimukset usein lähinnä kansallisia tutkimuksia tai vain tiettyä uskonnollista ryhmää koskevia
- Kansainvälisissä vertailututkimuksissa (esim. World Values, ISSP, EVS, Religionmonitor) nuorten ryhmään (kuten muihinkin ikäryhmiin) kuuluvien osuus usein niin pieni, että tarkemmat tarkastelut vaikeaa
 - Ja usein alle 18-vuotiaita ei mukana
- Pääpaino uskonnollisissa enemmistöryhmissä
 - Vähemmistöön kuuluvia aineistoissa usein niin vähän, ettei vertailu mahdollista

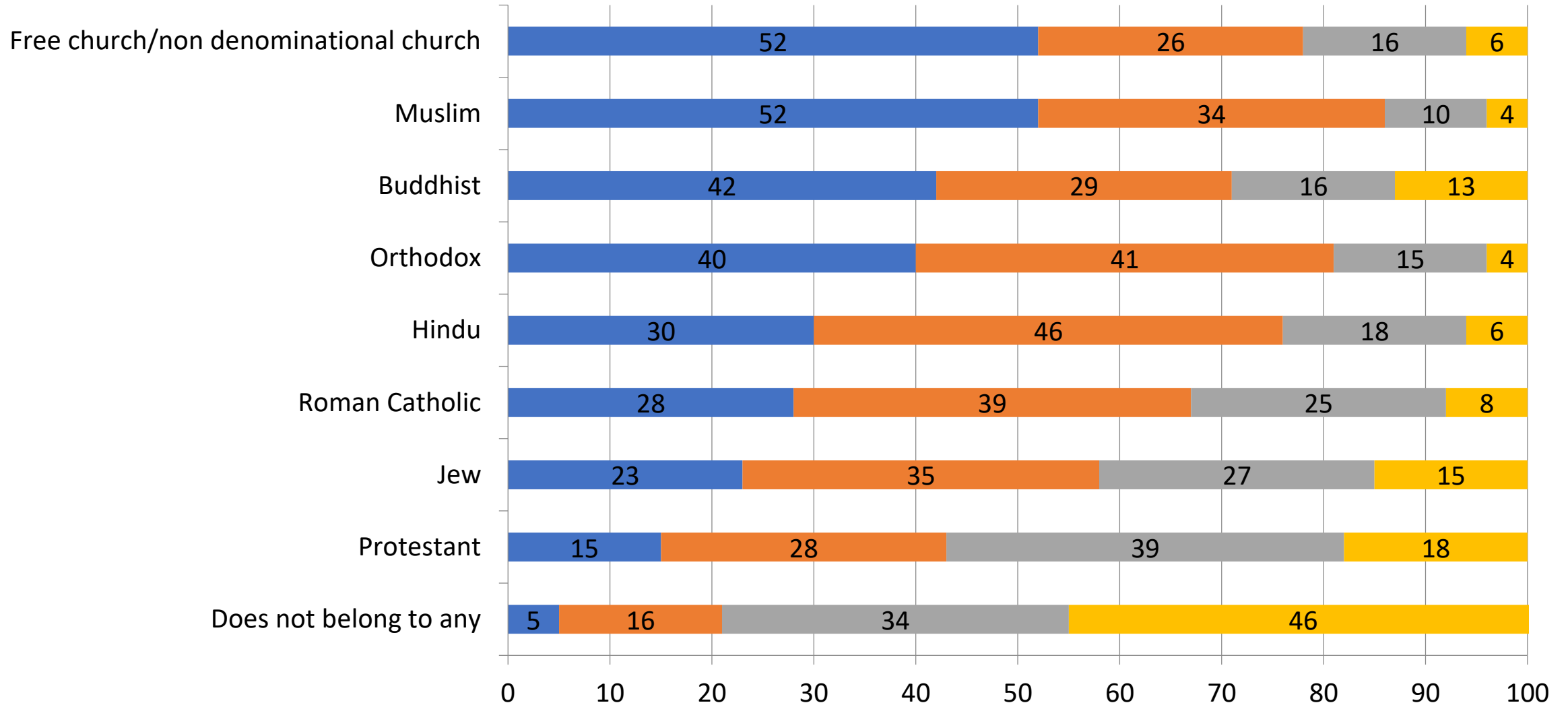
Nuoret ja uskonto -tutkimusten ongelmia (jatkuu)

- Laajoissa kv. nuorisotutkimuksissa puolestaan uskontoa mitataan yleensä suppeasti, pääpaino uskonnolliseen yhteisöön kuulumisen mittaamisessa
- *Kuuluminen uskonnolliseen yhteisöön kuuluminen ei välttämättä kerro paljoakaan yksilön uskonnollisuudesta ja siitä, millainen rooli uskonnolla on elämässä*
 - *Koskee kaikkia uskonnollisia ryhmiä*

Uskonnon tärkeys Euroopassa (EVS 2008-2010)

■ very important ■ quite important ■ not important ■ not at all important

Kehityslinjoja eurooppalaisten nuorten uskonnollisuudessa

- Kehityslinjat yhä moniulotteisempia ja monimutkaisempia
 - Ei yksiselitteisesti vain maallistumista
- Laskutrendi yleisellä tasolla
 - Nuoret sukupolvet Euroopassa vähemmän (ja eri tavoin) uskonnollisia kuin vanhemmat ikäpolvet
 - Laskua erityisesti maissa, joissa protestanttisuus enemmistöuskonto
- Musliminuoret uskonnollisempia kuin kristityt nuoret
 - Youth on Religion Study (UK): Pitää uskontoa erittäin tärkeänä osana elämäänsä
 - 79% musliminuorista
 - 27% kristityistä nuorista
 - 44% sikhinuorista
 - 37% hindunuorista
 - 27% juutalaisnuorista
 - 25% buddhalaisnuorista
 - 1 % uskonottomista

Nuorten uskonnollisuus Euroopassa (jatkuu)

- Muutokset perheissä
 - Perherakenteiden muutokset
 - Lapsiluvun väheneminen (Suomi 1,8 → 1,4)
 - Uskonnollisen kasvatuksen väheneminen
 - Uskoa peritään yhä harvemmin
 - Usko mainitaan yhä harvemmin kasvatuksessa tavoitteena (E.g. UK 11%)
- Kuitenkin samaan aikaan jatkuvuus sukupolvelta toiselle
 - Uskonottomuus periytyy lähes aukottomasti sukupolvelta toiselle
- ***“Two non-religious parents successfully transmit their lack of religion. Two religious parents have roughly a 50/50 chance of passing on the faith. One religious parent does only half as well as two together.”*** Voas & Watt 2014
- ***“There is a fairly constant chance – about 8% – that the child will become religiously different from both of its parents.”*** Voas & Watt 2014
- ***“Whether or not the parents share the same religious identity, or even say that they have none, makes no difference: roughly one child in 12 will choose a denomination not mentioned by either parent.”*** Voas & Watt 2014

- Musliminuoret pitävät uskonnollisia ajatuksiaan useammin samanlaisina kuin omat vanhempansa ja ystävänsä kuin kristityt nuoret
 - YOR-study (UK):
 - Pitää uskonnollisia ajatuksiaan erittäin samanlaisina kuin vanhempien
 - **78% musliminuurista**
 - **70% erittäin samanlaisina kuin ystäviensä**
 - **52% kristityistä nuorista**
- Kristittyjen vähemmistöryhmissä nuoret uskonnollisempia entisissä valtiokirkoissa
- Suhde uskontoon ja jumaluuteen perustavalla tavalla muuttunut sukupolvien välillä
 - Ei ainoastaan nyt, vaan jo paljon aiemmin

Sukupolvet ja uskonnollisuuden muutos: Mikä Jumala on? //

Jumalakäsitys eri sukupolvissa (Bengtson, Putney & Silverstein 2013)

1900-1915 syntyneet:
**Jumala on valtava voima,
näkyvä luonnossa**

1916-1931 syntyneet:
**Jumala on hyväntekevä
korkeampi voima, näkyvä
teoissaan**

1932-1945 syntyneet: **Jumala
on minussa ja kaikkialla minun
ympärilläni**

1945-1954 syntyneet:
Jumala on parantava voima

1955-1964 syntyneet:
**Jumala on
henkilökohtainen
suhde**

1965-1979 syntyneet:
Jumala on mielentila

1980-1988 syntyneet:
**Jumala on... mitä ikinä
tahdot sen olevan**

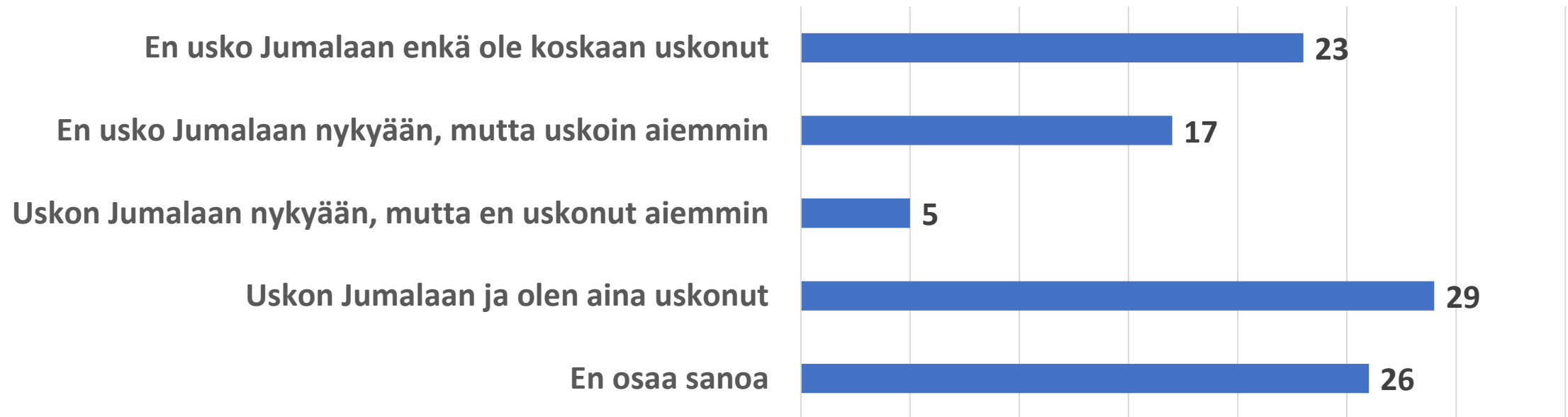
-
- Muuttunut suhde uskontoon johtaa siihen, että uskonnollisuuden muutokset yhä heikommin ennustettavissa
 - Tutkimukset osoittavat nuorten aikuisten suhteen uskontoon muuttuvan yksilötasolla aiempaa herkemmin

Suomalaisten suhde uskoon

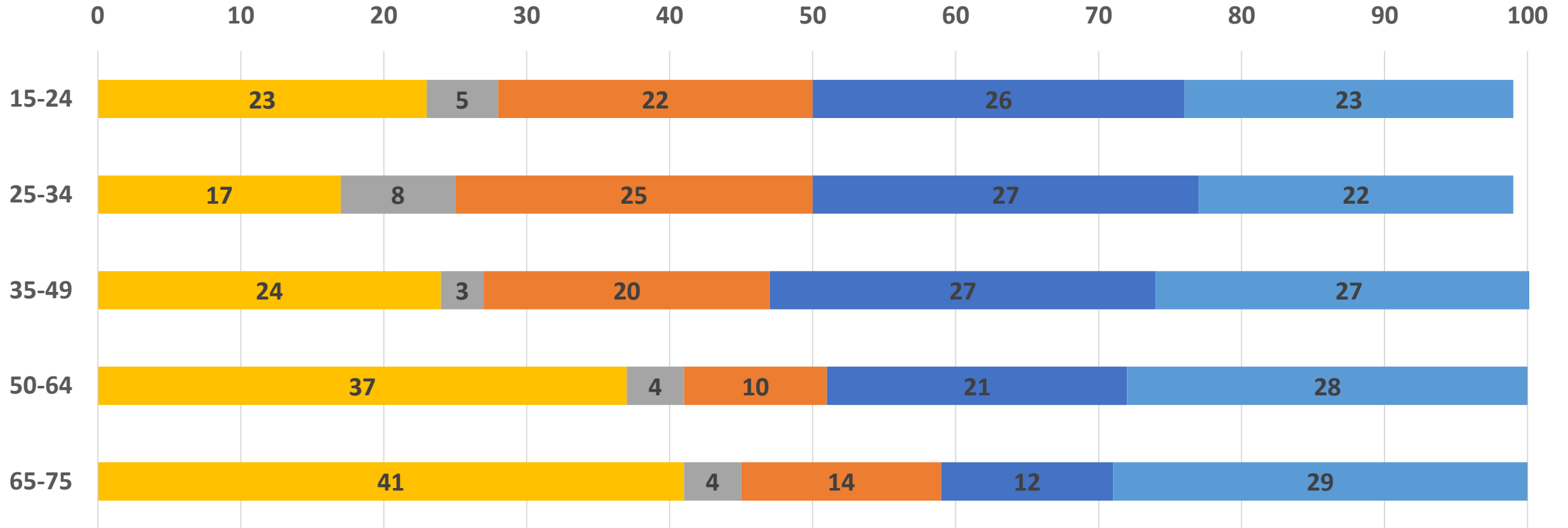
- ISSP 2018 (Suomi) N=1229 (joulukuu 2018) / Kirkon tutkimuskeskus

Kaikki suomalaiset % (ISSP 20018)

0 5 10 15 20 25 30 35

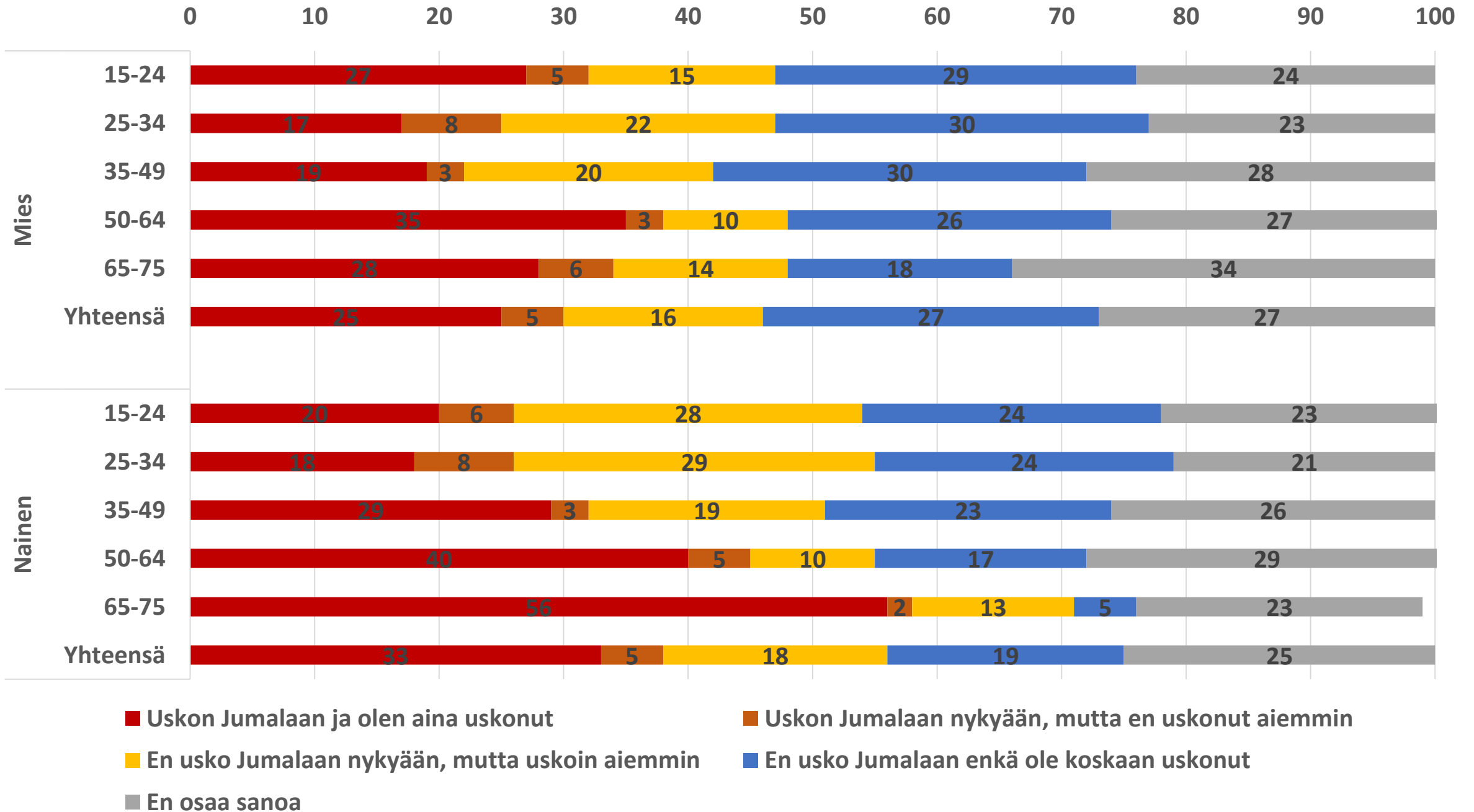

Usko Jumalaan ikäryhmissä (ISSP2018; Kirkon tutkimuskeskus N=1229)

- Uskon Jumalaan ja olen aina uskonut
- Uskon Jumalaan nykyään, mutta en uskonut aiemmin
- En usko Jumalaan nykyään, mutta uskoin aiemmin
- En usko Jumalaan enkä ole koskaan uskonut
- En osaa sanoa

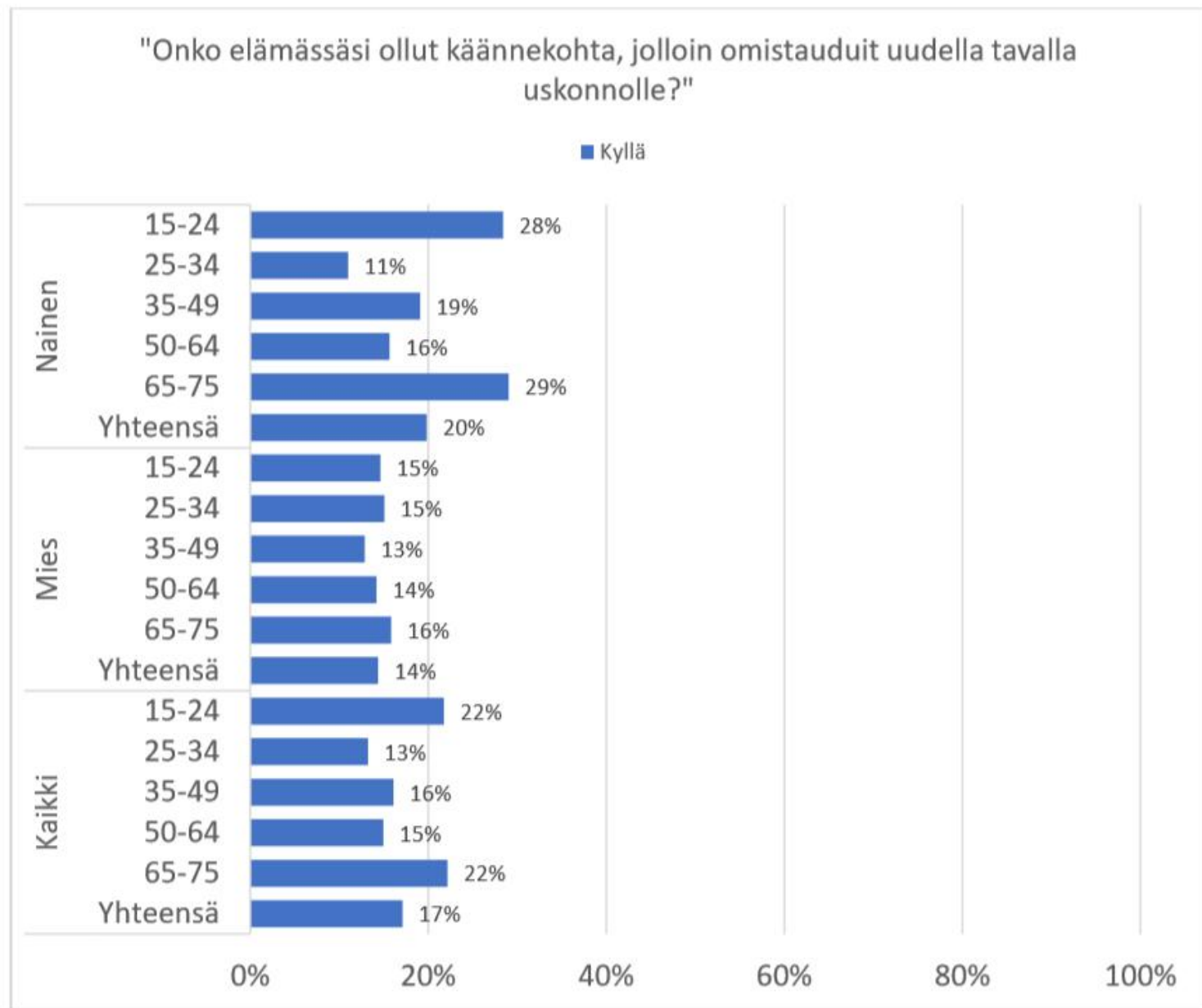
Usko Jumalaan eri ikäryhmissä ISSP2018; Kirkon tutkimuskeskus N=1229

Onko elämässäsi ollut käännekohta, jolloin omistauduit uudella tavalla uskonnolle?

ISSP2019 N=1229
/ Kirkon tutkimuskeskus

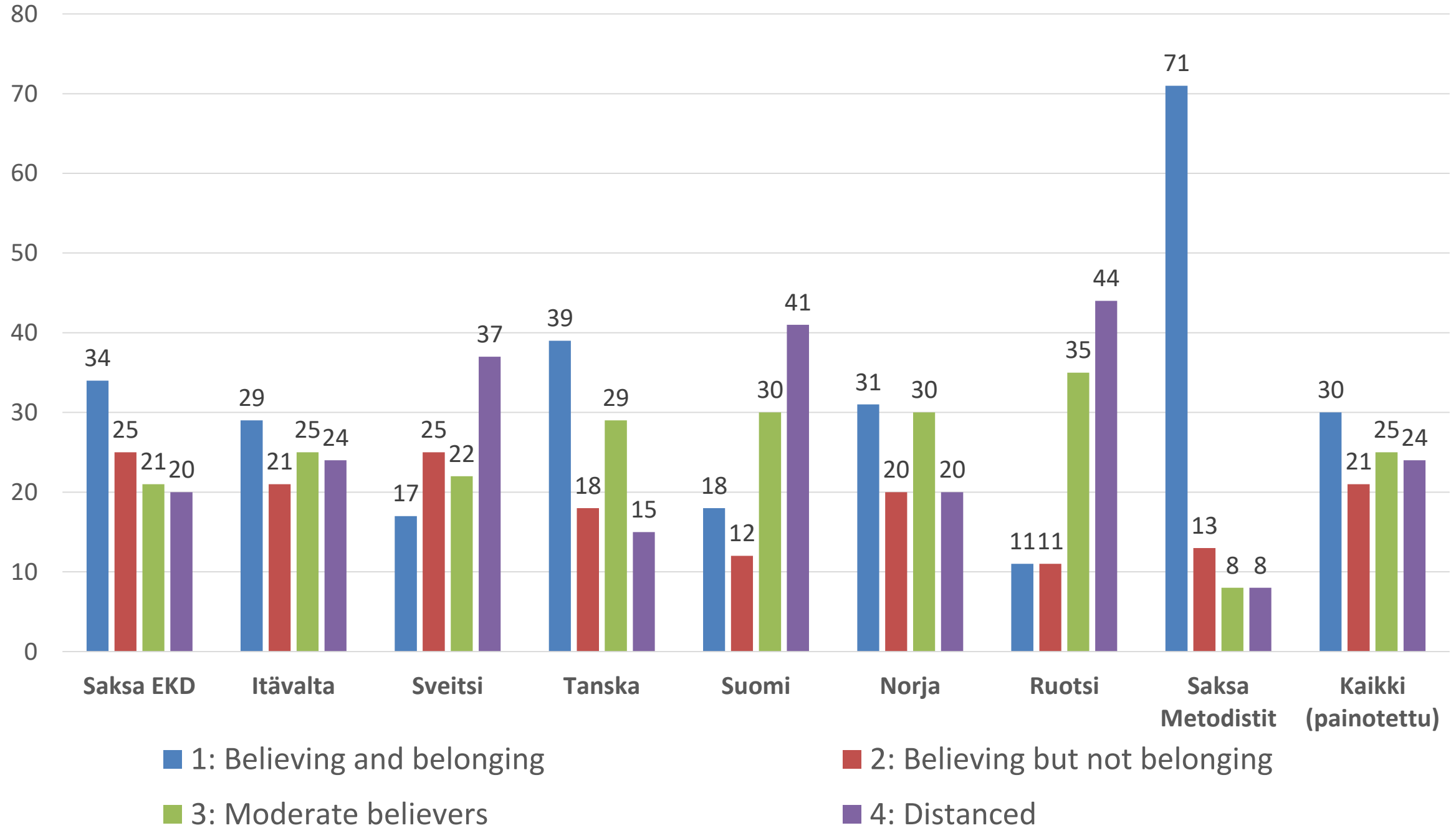
Kuvio 4. Elämän käännekohtan myötä uskonnolle omistautuneiden osuudet iän ja sukupuolen mukaan. ISSP 2018.

Protestanttisten nuorten asenne uskuntoon kaksi vuotta rippikoulun jälkeen

- **Believing and belonging (30%):**
 - Vahva usko, pitää kirkkoon kuulumista tärkeänä
- **Believing but not belonging (21%)**
 - Vahva usko, muttei koe kirkkoon kuulumista tärkeäksi
- **Moderate belief, moderate belonging (25%)**
 - Keskitasoinen kuulumiskokemus ja usko
- **Distanced (24%)**
 - Ei usko eikä koe kirkkoon kuulumista ollenkaan tärkeäksi

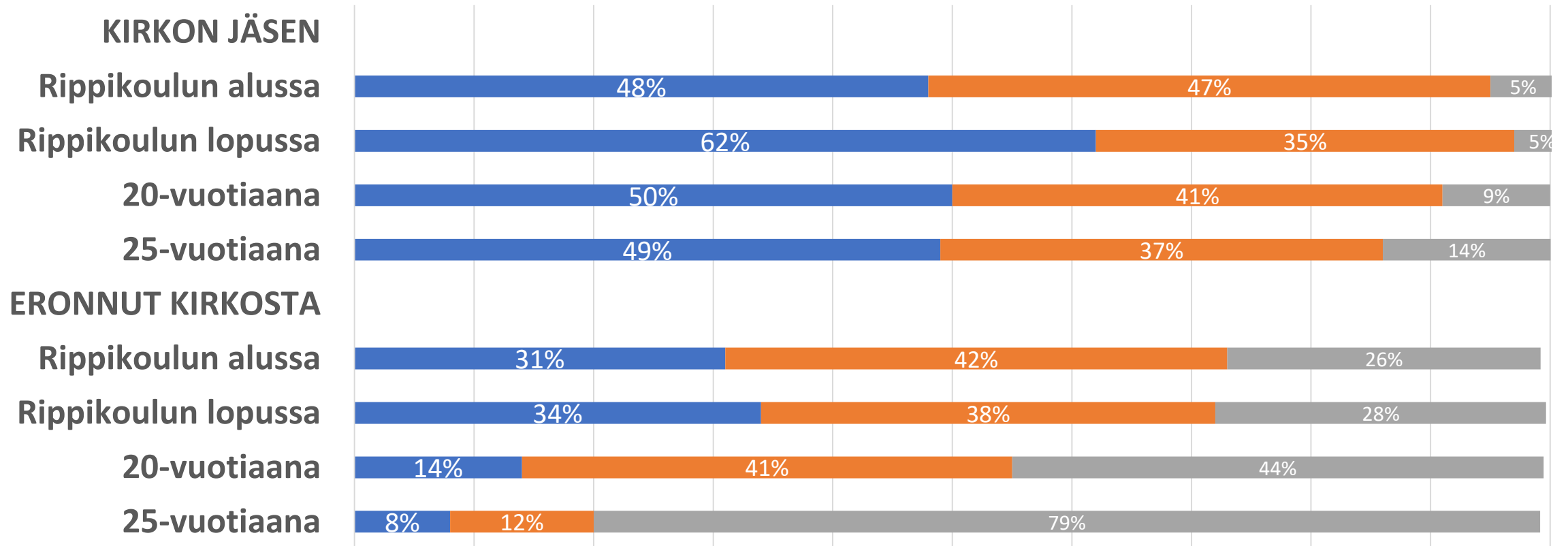
- Lähde: Tervo-Niemelä, Schlag & Koch 2017

Lähde: Tervo-Niemelä, Schlag & Koch 2017

Suomalaisnuorten usko Jumalaan rippikoulun alussa, lopussa ja 5 ja 10 vuotta rippikoulun jälkeen

- Uskon Jumalaan
- Epäilen tai olen epävarma Jumalan olemassaolosta
- En usko Jumalan olemassaoloon

Lähde: Niemelä 2015

Nuoret ja uskonto Euroopassa (kehityslinjoja jatkuu)

- Uskottavuusrakennellemen tärkeys
 - Uskonnolla taipumus säilyä vahvana siellä, missä nuorta ympäröi samanlailla ajattelevat
 - (Enemmistö)uskonnollisuudella taipumus heikentyä nopeasti siinä vaiheessa, kun alle 50 % on uskonnollisia
- Uskonto on nuorelle lisääntyvästi media-ilmiö
 - On jotain muuta kuin ”minun uskontoni”
 - Kuvaa ”muita”
 - Liittyy politiikkaa, konflikteihin, sotaan

Nuoret ja uskonto Euroopassa (jatkuu)

- Uskonnolla / uskonnollisella instituutiolla ei ole automaattista auktoriteettia
 - Henkilökohtainen merkityksellisyys ratkaisee
 - Median rooli
- **Autenttisen elämän etsintä**
 - *”Olen lojaali itselleni ja omille ajatuksilleni ja haaveilleni”*
 - Vastustavat uskontoa ”vain perinteenä” ja ”tapana” ilman henkilökohtaista suhdetta
 - Valinta voi kuitenkin olla hyvinkin perinteinen, avainkysymys on kuitenkin **henkilökohtainen valinta**
 - Antaa myös tilaa (yhdessä median muuttuneen roolin kanssa) uskonnollisille valinnoille, joita muut voivat pitää *outoina*

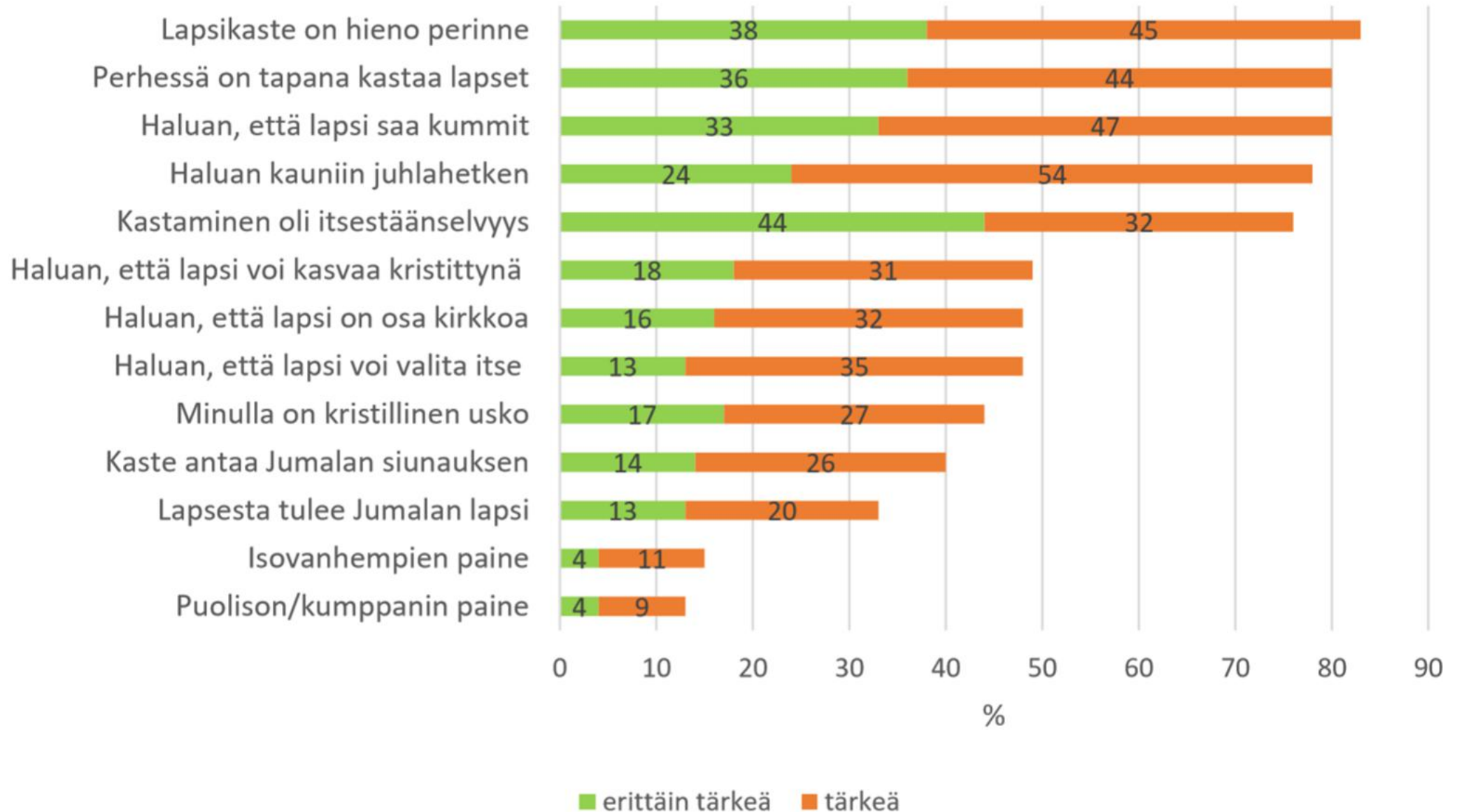
Nuoret ja uskonto Euroopassa: yhteenveto kehitystrendeistä

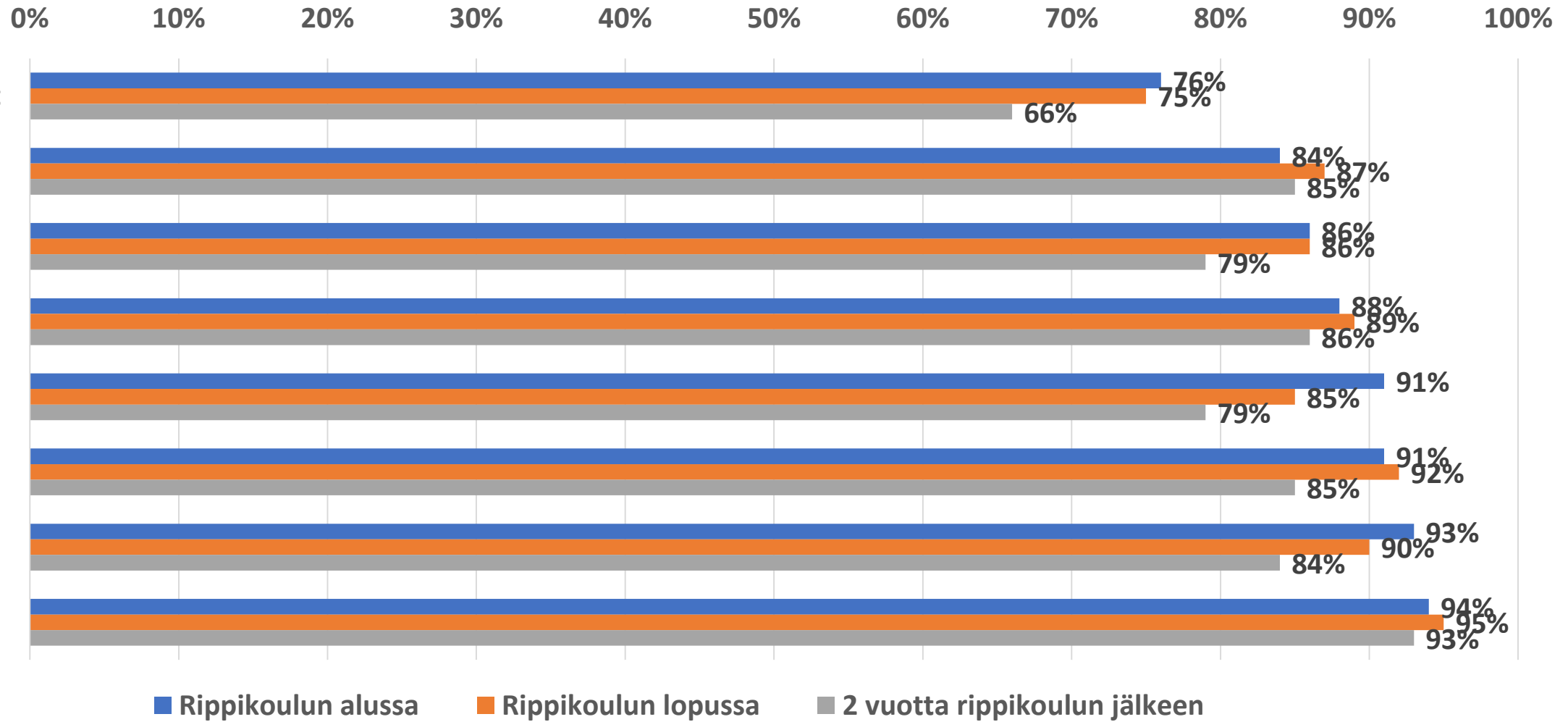
KASTETUT LAPSET	Vuosi 2001	Vuonna 2017
Ruotsi	73 %	42 %
Norja	78 %	54 %
Tanska	77 % (v. 2000)	60 %
Suomi	88 %	67 %

Perusteet lapsen kastamiseen, Kastekysely 2019, Kirkon tutkimuskeskus N=806

Kuvio 1. Perusteet lapsen kastamiseen. Kastekysely 2019 (n=806).

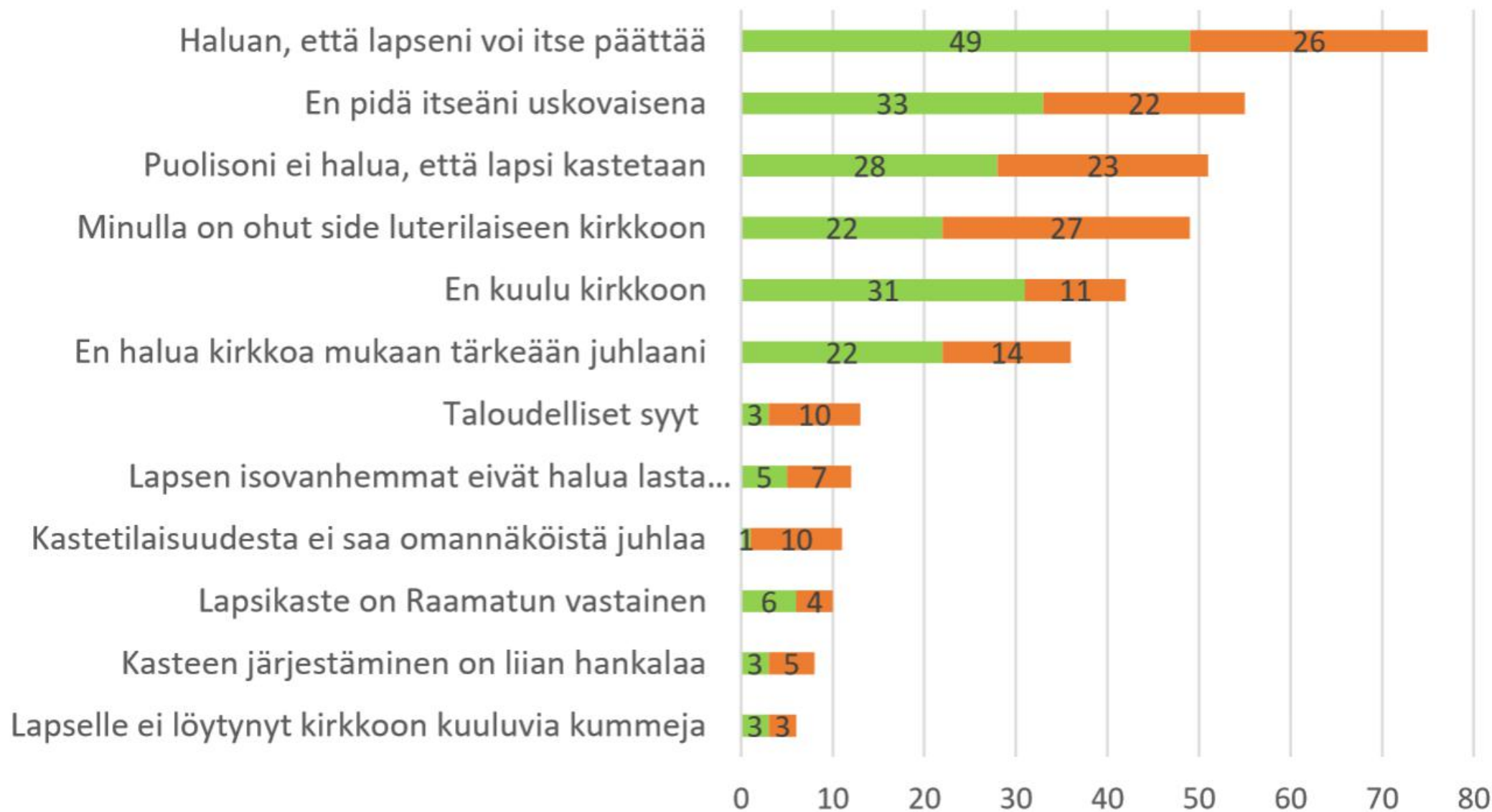
Protestanttiset nuoret Euroopassa 2012-2015: Aikoo kастaa lapsensa (asteikolla 1-7, vastannut 5-7)

Lähde: Schweitzer, Friedrich & Niemelä, Kati & Schlag, Thomas (eds.) (2015) *Youth, religion and confirmation work in Europe*. München: Gütersloh.

Schweitzer, Friedrich, Thomas Schlag, Henrik Simojoki, Kati Tervo-Niemelä & Wolfgang Ilg (eds.) (2017) *Confirmation work, Faith and Volunteerism. A longitudinal Study on Protestant Adolescents in the Transition towards Adulthood – European perspectives*. München: Gütersloh

Kuvio 3. Perusteet olla kastamatta lapsi (jos ainakin toinen vanhemmista kuuluu ev.lut. kirkkoon). Kastekysely 2019.

Miten kirkot voisivat kohdata nuoria, joilla ei mene niin hyvin?

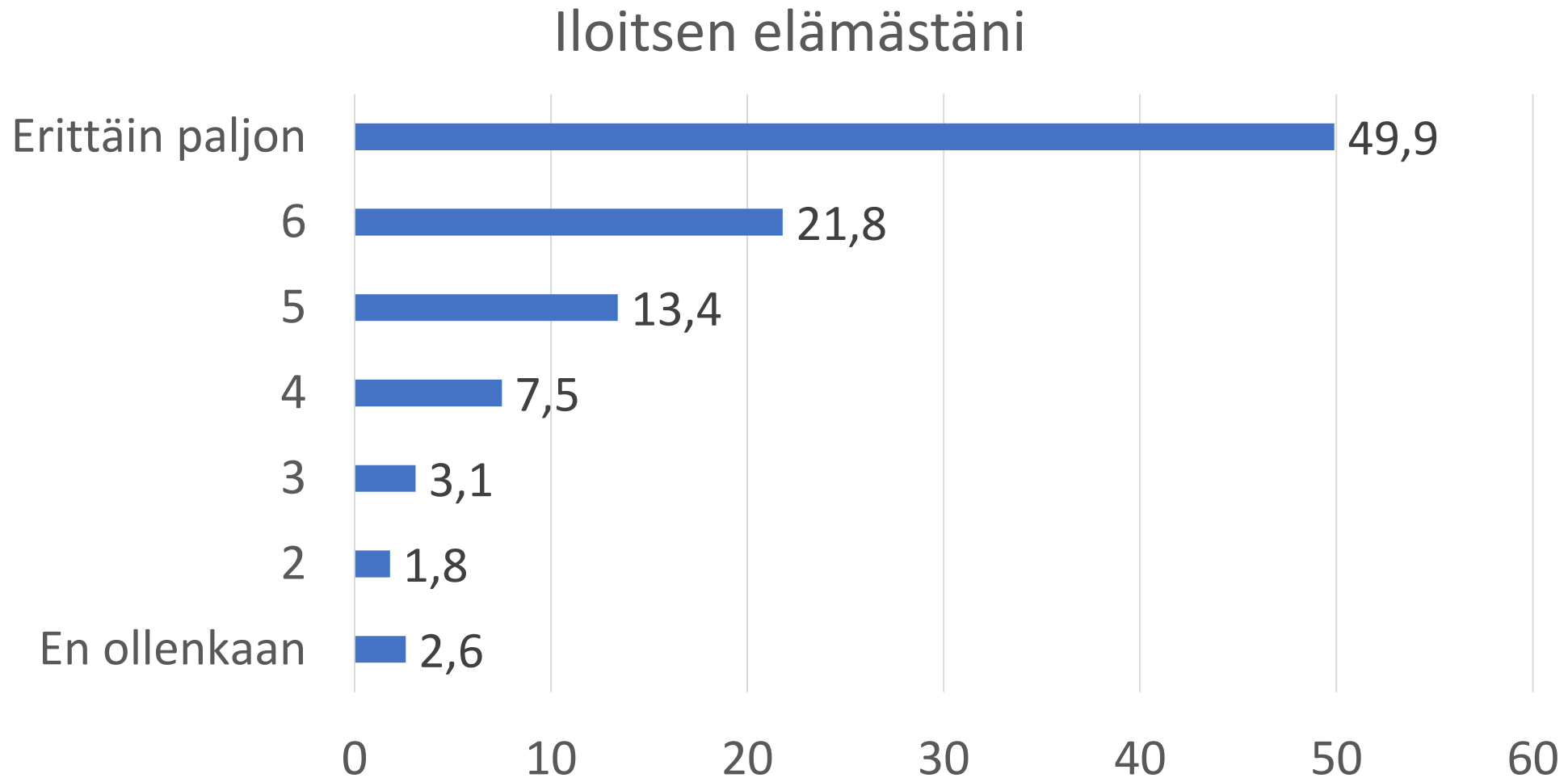
- Useat tutkimukset osoittavat, että huonompi osaiset ja syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat myös ”uskonnollisesti huonompiosaisia”
- Uskonnollisuus kasautuu hyvinvoiville nuorille
- Uskonnolliset yhteisöt kohtaavat ennen kaikkea hyvinvoivat nuoret
 - Korostuu uskonnollisuuden heikentyessä

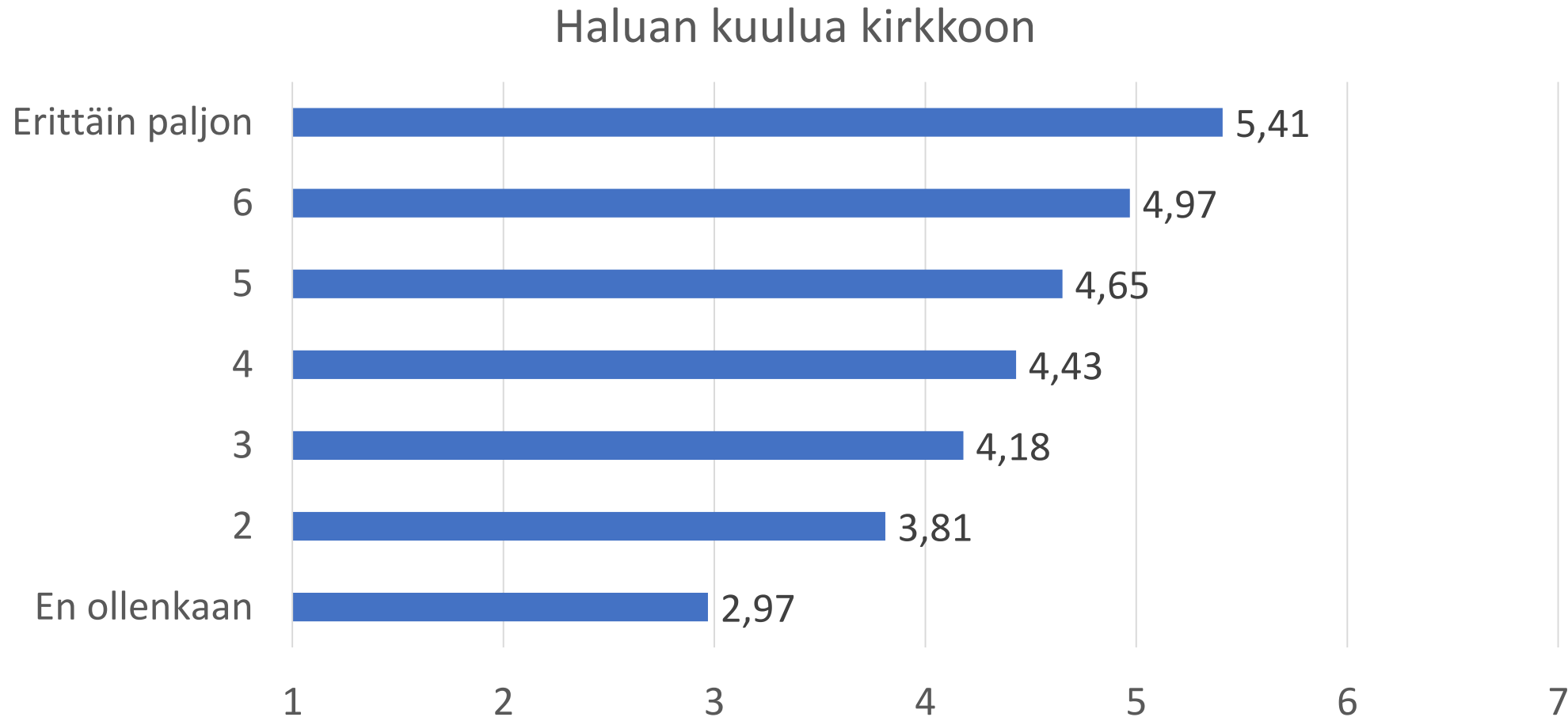
- *”Jolla on, sille annetaan, ja hän on saava yltäkyllin, mutta joilla ei ole, siltä otetaan pois sekin mitä hänellä on” (Matt. 13:13).*

Rippikoulunuorten vastaus kysymykseen ”Iloitsen elämästäni” vuonna 2018. Rippikoulun itsearviointikysely 2018. N=7293

Nuorten halu kuulua kirkkoon sen mukaan, miten iloitsevat elämästään ($F=106,67^{***}$). Rippikoulun itsearviointikysely 2018. $N=7293$

- Tulisiko nuoren (ja kenen tahansa) hyvinvoinnin lisääminen nostaa yhä enemmän uskonnollisten yhteisöjen toiminnan keskipisteeseen?

Mikä rakentaa merkityksellisyyttä uskonnollisessa kohtaamisessa nuorille?

Tuttuus

Osallisuus

Nähdyksi ja kuulluksi tuleminen

Kokemus armosta ja hyväksyntä

Lähteet:

- **Bengtson, Vern & Putney, Norella & Silverstein Merrill**(2013) Families and Faith. How religion is passed down across generations. Oxford: Oxford University Press.
- **Raportti kastekyselystä 2019/ Kirkon tutkimuskeskus 13.3.2019** <https://evl.fi/documents/1327140/40900428/Kasteraportti/80c6a035-88ce-57df-58d0-d01334ab126c>
- **Tervo-Niemelä, Kati** (2018) Ikä- ja sukupolvivaikutteet uskonnollisuudessa. – Ketola, Kimmo, Martikainen, Tuomas & Taira, Teemu (toim.) *Uskontososiologia*. Helsinki: Eetos.
- **Tervo-Niemelä Kati & Schlag, Thomas & Koch Muriel** (2017) Changes and Trends in Church Commitment after Confirmation – Friedrich Schweitzer, Thomas Schlag, Henrik Simojoki, Kati Tervo-Niemelä & Wolfgang Ilg (eds.) *Confirmation work, Faith and Volunteerism. A longitudinal Study on Protestant Adolescents in the Transition towards Adulthood – European perspectives*. München: Gütersloh, 61-76.
- **Tervo-Niemelä, Kati** (2016) Sukupolvet, usko ja jumalanpalveluskokemus. – Joonas Salminen (toim.) Miten Suomi uskoo? Suomalaisen Teologisen Kirjallisuusseuran Vuosikirja 2016. Helsinki: STKS, 27-47.
- **Niemelä, Kati**. 2015. No longer believing in belonging”–A longitudinal study of Generation Y from confirmation experience to church leaving. *Social Compass* Vol. 62, no 2, 172-186.
- Madge, N., Hemming, P. J., Stenson, K. 2014. *Youth on Religion. The development, negotiation and impact of faith and non-faith identity*. London: Routledge.
- **Schweitzer, Friedrich & Niemelä, Kati & Schlag, Thomas** (eds.) (2015) Youth, religion and confirmation work in Europe. München: Gütersloh
- **Schweitzer, Friedrich, Thomas Schlag, Henrik Simojoki, Kati Tervo-Niemelä & Wolfgang Ilg** (eds.) (2017) *Confirmation work, Faith and Volunteerism. A longitudinal Study on Protestant Adolescents in the Transition towards Adulthood – European perspectives*. München: Gütersloh
- **KUVAT: Kati Tervo-Niemelä**

Kiitos mielenkiinnosta

Kysy lisää: kati.tervo-niemela@uef.fi